

Sepsiszentgyörgyi EMT Napok 20-ik alkalommal

Kellemes, meghitt környezetben kezdődött a Puskás Tivadar Szakközépiskola jól felszerelt előadótermében a 20-ik rendezvénysorozat, annak ellenére, hogy az 550 éves város épp a legzajosabb napjait élte, a Szentgyörgy Napokat. Így, a két évforduló és sokan még azokból jelen a Tehetség, Tudomány, Technika konferencia megnyitóján, akik húsz évvel ezelőtt is, az akkori vilamos alkatrészyár egyik előadójában azon szorongtak, hogy helyesen fejezzék ki magukat anyanyelven.

Egy rövid visszaemlékezés a megnyitón, egy rövid mérleg az eltelt évekről. Sikerült mindvégig, minden évben összetrombitálni május elején a háromszéki műszakiakat, hogy beszámoljanak tapasztalataikról, eredményeikről, de szó esett a hazai, anyországi eseményekről. Kezdetben több szakosztályra bomlott a konferencia, de az országos szakkonferenciák fölöslegessé tették ezt a módozatot és egy idő után tematikus konferenciák követték egymást minden évben.

Érdekes módon a 20-ik konferencia nem az eltelt évek tapasztalatait foglalta volna össze, inkább a jövőbe mutatott, abba a jövőbe amibe nagyon nehéz ma belelátni, még egy ilyen civil szervezet esetében is. Egy nagy szervezeti kultúrával rendelkező szervezet tudunk kiépíteni az elmúlt több mint két évtizedben. A kérdés, hogy hogyan fogják ezt kihasználni a jövő generációk, szükség lesz-e ebben a formában. Nekünk az EMT egy óriási nyitást jelentett a világ felé, az 50 éves bezártság után. Mit tesznek a most felemelkedőben levő tehetségek, akik már egy másik rendszerben, a globalizációban nőttek fel? Ilyen szellemben zajlottak a 20-ik EMT Napok. Szó volt azokról, akik legmagasabb szinten művelik a természet és műszaki tudományokat, nagyrésztük ma a határokon kívül, egész Amerikáig. De örömkre bemutatkoztak azok a fiatalok, akik a hazai egyetemeken végzik sikeres tanulmányaikat. Az „anyag” megvan, csak össze kell gyúrnunk és máris kész a szervezet. A kovász megvan, a keret létezik, saját értékrend, amely rég átlépte az ország határait.

Szakács Zoltán, EMT Sepsiszentgyörgy
(folytatás a 3-ik oldalon)

XV. Nemzetközi Építéstudományi Konferencia – ÉPKO 2011 –

Tizenkettedik alkalommal adott otthont a csíksomlyói Jakab Antal Tanulmányi Ház az EMT és Hargita Megye Tanácsa által szervezett Nemzetközi Építéstudományi Konferenciának, mely idén a XV. ÉPKO-t jubilálta a Székelyföldön. Az utóbbi 15 évet madártávlatból szemlélve Dr. Köllő Gábor konferencia elnök néhány kérdést vetett fel a rendezvényt illetően: hogyan tovább, hogy ne uralkodjon el a megszokottság, az unalom? Hogyan szólítsuk meg azokat, akik nem hallottak még rendezvényünkről, és bizalmatlanul tekintenek egy magyar nyelvű „nemzetközi” (!?) konferenciára? Szükséges-e formai és tartalmi megújulás? Néhány régi konferencia résztvevő, „ÉPKO veterán” a konferencia megnyitóján hangot adott véleményének, mely általánosságban azt tükrözi, hogy az ÉPKO talán jobb, ha marad úgy, ahogy eddig is volt, ahogy a kezdetektől fogva ismertté vált, és ilyen formán továbbra is egy megszokott, biztonságos pont az állandóan változó szakmai életben.

A konferencia hagyományos struktúrájának megfelelően pénteken kirándulásra került sor, mely lehetőséget adott arra, hogy a résztvevők oldott, informális hangulatban ismerkedjenek egymással, vagy újra találkozzanak és megbeszéljék az elmúlt év történéseit. Az idei kirándulás rendhagyó módon egyetlen helyszínen, a Gyimesekben zajlott le, házigazdánk Molnár Szabolcs, a Boros Gyimesi Skanzen és Panzió ügyvezetője volt. Ebéd után a résztvevők tetszés szerint gyalogtúrán, szekeres túrán, vagy pedig buszos kiránduláson vehettek részt, majd pedig hagyományos magyar harcművészeti bemutatót és filmet nézhetek, a vacsora ideje alatt pedig a gyimesi népzenebe és néptáncba nyerhettek betekintést. A vendéglátás, a festői táj, a napsütéses idő és a kulturális programok lehetővé tették ennek az egyedi vidéknek a népszokásaival, kultúrájával, kulináriájával való mélyrehatóbb ismerkedést.

A szombat délelőtti plenáris előadók változatos témákban tartottak előadásokat, így Dr. Balázs György betonszerkezetekről, Márton Ildikó a Homoródmenti Értékvédelmi programról, Dr. Orosz Árpád a mérnöki pontosságról, a Kolozsvári Műszaki Egyetem diákjai – Bíró Csongor, Kádár György és Kis Alpár – pedig nem konvencionális hídszerkezet modellekről értekeztek. A délutáni ülések hat teremben zajlottak a következő szekciókban: Építőanyagok – Vasbetonszerkezetek, Vasútépítés – Hidépítés, Építéstechnológia, Építésszervezés – Építészet, Épületgépészet, Útépítés, Acélszerkezetek – Vízépítés és vízgazdálkodás, valamint Környezetvédelem. A több mint hetven szekció-előadást közel kétszázharminc résztvevő és érdeklődő kísérhette figyelemmel, akik hazai és nemzetközi egyetemeket, cégeket, kutató- és adminisztrációs központokat képviseltek.

Idén is nagy számban képviseltették magukat egyetemi oktatók, nemzetközi szervezetek vezetői, kutató és tervező intézetek vezetői, az építőipar meghatározó személyiségei. Azok a kapcsolatok, amelyek ezen a rendezvényen kötődnek évek óta, hozzájárulnak gyümölcsöző szakmai együttműködések kialakulásához, így az ÉPKO-nak az építőipar fejlődése szempontjából is élenkítő hatása van. A technológiai termékbemutatók új információkkal látják el a résztvevőket, így tájékozottabbak lehetnek ebben a minden irányból ránk zúduló információ áradatban.

Mindent összevetve idén is elmondhatjuk, hogy egy sikeres és nagy érdeklődésre számot tartó rendezvényt tudhatunk magunk mögött. A tizenöt éves múltja által az ÉPKO nem csak igazolta létjogosultságát, mint egy olyan konferencia, mely összefogja a Kárpát-medence (és azon túli) magyar ajkú építéstudományi szakembereit, de azt is bebizonyította, hogy egyedi, jó hangulata, színvonalassága révén a gazdasági válság közepette is képes nagy szakmai közösséget megmozgatni. Öröndetes, hogy a tizenöt éve visszajáró és már összekovácsolódott társasághoz egyre több tehetséges fiatal csatlakozik, akik remélhetőleg folytatják az alapítók által elkezdett kitaró munkát.

Dr. Köllő Gábor
EMT elnök
az EMT Építéstudományi Szakosztályának elnöke

EMT-KONFERENCIÁK

XVII. Nemzetközi Vegyészkonferencia

2011. november 3-6., Kolozsvár

2011 – a kémia nemzetközi éve
„Kémia – a mi életünk, a mi jövőnk”

Helyszín:

Babeş-Bolyai Tudományegyetem,
Kémia és Vegyészmérnöki Kar (Arany János u. 11.)

Szervezők:

Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT),
Kémia Szakosztály

Babeş-Bolyai Tudományegyetem,
Kémia és Vegyészmérnöki Kar, Magyar Tagozat

Témakörök:

alkalmazott kémia és oktatás-módszertan, analitikai kémia, biokémia és gyógyszerkémia, fizikai kémia, kémiai technológia, környezetvédelem, szerves kémia, szervesetlen kémia, vegyészmérnök tudományok

A konferencia előzetes programja:

november 3., csütörtök

érkezés, elszállásolás

november 4., péntek

plenáris előadások

doktorandusz plénum

szekció-előadások

diák-poszterek bemutatása

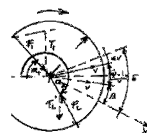
poszterek megtekintése

november 5., szombat

szekció-előadások

Előadók, résztvevők jelentkezését várjuk 2011. szeptember 15-ig!

Bővebb információk, jelentkezési lapok a konferencia honlapján találhatóak: <http://chem.emt.ro/>.

Körmöczy János Fizikusnapok

2011. szeptember 23-25., Csíkszereda

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) Fizika Szakosztálya idén a *Körmöczy János Fizikusnapokat* 2011. szeptember 23-25. között a csíkszeredai Márton Áron Gimnáziumban szervezi meg.

A konferencia programja:

szeptember 23., péntek:

du. regisztráció, elszállásolás, vacsora

szeptember 24., szombat:

de: – a konferencia megnyitója

– plenáris előadások

du: – előadások

– kerekasztal beszélgetések

szeptember 25., vasárnap:

– hazautazás

Előadók, résztvevők jelentkezését várjuk:

2011. szeptember 5-ig.

Bővebb felvilágosítás, jelentkezési lapok, egyéb információk a konferencia honlapján találhatóak: <http://kjfn.emt.ro/>.

Kapcsolattartó személy: Pap Tünde (tunde@emt.ro).

XII. ENELKO – Energetika-elektrotechnika és XXI. SzámOkt – Számítástechnika és Oktatás Multi-Konferencia

az EMT Energetika-Elektrotechnika
és Számítástechnika Szakosztályainak közös szervezésében

Időpont: 2011. október 6-9.

Helyszín: Kolozsvár, Bethlen Kata Diakóniai Központ

Program:

október 6., csütörtök érkezés, regisztráció
október 7., péntek egész napos kirándulás, útvonal:
Kolozsvár – Torda (sóbánya, városnézés, ebéd) –
Tordai Hasadék – Kolozsvár
október 8., szombat délelőtti plenáris előadások,
délután szekcióülések
este állófogadás
október 9., vasárnap hazautazás

Tervezett témakörök:

ENELKO 2011

- Villamos- és hőenergia környezetbarát termelése, szállítása és elosztása
- Környezetbarát és takarékos energiaátalakítás
- Informatika az energetikában
- Takarékos energiafelhasználás
- Az automatizálás szerepe a villamos szennyeződések csökkentésében
- Hálózatbarát áramirányító hajtások

SZámOkt 2011

- Számítástechnika és oktatás
- Algoritmika és programozás
- Képfeldolgozás és mesterséges intelligencia
- Informatikai alkalmazások
- Irányítástechnika, mérés-technika
- Elosztott és párhuzamos rendszerek
- Hálózati kommunikáció és Internet
- Gazdasági informatika

Résztvevők, előadók jelentkezését várjuk 2011. szeptember 10.-ig!

Bővebb információk és regisztráció az EMT honlapján:

<http://enelko.emt.ro/>, <http://szamokt.emt.ro/>

Kapcsolattartó személy: Pap Zsuzsa (zsuzsa@emt.ro)

FIÓKSZERVEZETI HÍREK

Sepsiszentgyörgy

Konferencia és gyógytúra Háromszéken

2011. szeptember 9. péntek

Téma: *Háromszéki gyógyvizek és népi fürdőzés*

Helyszín: Míves Ház előadóterme

2011. szeptember 10., szombat

Egynapos rendezvény a gyógyvizek és népi fürdők bemutatására.

Helyszín: Székelytőfőfalva, Fortyogófürdő és szauna.

A nap programja:

- 8,00 indulás autóbusszal Sepsiszentgyörgyről az EMT székháztól, vagy saját járművel
- 9,30-11,00 látogatás a székelytőfőfalvi műemléktemplomban, falutörténeti bemutató
- 11,00-13,00 faluséta, borvízkóstolás
- 13,00-20,00 program a Fortyogófürdő környékén
Közös ebéd, helyi termékekből, szauna és fürdőzés, hagyományos állatfarm meglátogatása, hagyományörző egyesület bemutatkozása: Gyöngyharmat Egyesület, Zabola
- 20,00 visszautazás Sepsiszentgyörgyre.

2011. szeptember 11., vasárnap

Családi programok, fürdőzés, borvízkóstoló, a Bórkút nevű patak (1,5 km) élővilágának megtekintése idegenvezetővel, majd hazautazás.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Programszervező: Szakács Dalma.

Tel: 0741-204393, szakacsda@yahoo.com.

XII. Földmérő Találkozó

– beszámoló –

A 2000-ben Szent László városában megrendezett sikeres I. Földmérő Találkozó után a Földmérő Szakosztály (FSz) éves rendezvényét, a XII. Földmérő Találkozót ismét a magyar történelmi múlt számos örökségével büszkélkedő Nagyváradon, Partium legnagyobb városában tartotta május 12-15. között. Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy felkérésünkre *Bíró Rozália*, Nagyvárad alpolgármestere és *Horváth Gábor István*, az anyaországi Vidékfejlesztési Minisztérium Földügyi Főosztályának főosztályvezetője vállalták találkozónk védnökségét.

Találkozónk ismét jó alkalom volt arra, hogy a résztvevők a már hagyományos szervezett keretek közt elemezzék a jelen és jövő szakmai kihívásait, az azokból megfogalmazható szakmai feladatok lehetséges megoldásait, valamint az elért és elérhető eredményeket. A dicsőretet érdemlő kitűnő szervezés, a rendezvényünk központjában helyet adó CONTINENTAL FORUM Hotel által biztosított körülmények, valamint a nagy érdeklődést bizonyító 145 aktív résztvevő meghatározta a találkozó szigorú tudományos és gyakorlati igényeket is kielégítő színvonalát, valamint elismert sikerét. A Magyar Mérnöki Kamara Geodéziai és Geoinformatikai Tagozata az anyaországi földmérők szakmai fejlődését biztosító, pontrendszeres rendezvények sorában az idén is akkreditálta 3+1 ponttal a XII. Földmérő Találkozót.

Találkozónk a gazdasági válság hatásait mérséklő, kisebb - nagyobb sikerrel meghirdetett és végrehajtott intézkedésekben gazdag időszakban nyújtott számunkra lehetőséget a jelen és jövő, szakmánk elé állított kihívásainak megvitatására és az azokból eredő feladatok lehetséges megoldásainak megfogalmazására. Ezt a szakmai kihívást figyelembe véve választottuk a XII. Földmérő Találkozó röviden megfogalmazott témáját: SZAKMA, ÜZLET, ETIKA A FÖLDMÉRÉSBEN, amelynek keretében négy problémakör megvitatását javasoltuk:

- A földmérési szakmai színvonalát által biztosított lehetőségek
- A földmérési termékek piacának igényei
- A szakma és a piac üzleti kapcsolatai
- A szakmai etika és az üzlet viszonya

A szakmánkat is konkrétan érintő, napjainkra jellemző nagy ütemű tudományos és technikai fejlődés eredményeinek mielőbbi alkalmazása időszerű feladat számunkra, megoldásához pedig szakosztályunk az idei rendezvényünkkel is megfelelő keretet és lehetőségeket próbált biztosítani tagságunknak.

Az előző találkozókon alkalmazott és sikeresnek tartott eseményrendet ezúttal is alkalmaztuk: pénteken a tudomány, szombaton a szakmai kirándulás biztosított maradandó élményeket a 145 tisztelt résztvevőnek (78 anyaországi, 3 szlovákiai és 61 erdélyi).

Találkozónk második napja, péntek, május 13., a tudományé volt.

A konferencia 9.00 órakor kezdődött, amikor a *Bíró Rozália* (Nagyvárad alpolgármestere), *Horváth Gábor István* (az anyaországi Vidékfejlesztési Minisztérium Földügyi Főosztály főosztályvezetője), *Dr. Mihály Szabolcs* (az MFTTT elnöke), *Dr. Kőszegi Géza* (a magyar földhivatalok ügyében eljáró tárcaközi koordinátor), *Májovská Hedviga* (Szlovákiai Geodéziai, Térképészeti és Kataszteri Főhatóság elnöke) és *Dr. Ferencz József* (EMT FSz) összetételű elnökség köszöntötte az egybegyűlteket.

A konferencia *SZAKMA, ÜZLET, ETIKA A FÖLDMÉRÉSBEN* témájához konkrétan kapcsolódó előadások sorát a *Prof. Dr. Sc. Detrekői Ákos* akadémikus *A közműszerű IT szolgáltatások és az önkéntesen előállított geoinformációk szakmai, üzleti és etikai vonatkozásai* című, nagy horderejű, naprakész információkat tartalmazó előadása nyitotta meg, amelyet *A szakma és a piac üzleti kapcsolatai*, valamint *A szakmai etika és az üzlet viszonya* tematikák kérdésköréit boncolgató tíz érdekes előadás követte. Az előadások elhangzása után cégbemutató következett, amelynek során a *GEONET 2000 Kft.* által megvalósított *GEOTRIKE* mobil térképező rendszerrel ismerkedhettünk.

Délután „*A földmérési termékek piacának igényei*” és a „*A szakma és a piac üzleti kapcsolatai*” konkrét tematikákhoz kapcsol-

lódo nyolc előadást követhettek az érdeklődők. Az első öt előadás részeként érdeklődéssel követtük *Nagy István* előadását a szlovákiai földmérés helyzetéről, majd rövid szünet után a résztvevők a konferenciateremben kerekasztal megbeszélésekkel folytatták a napi tevékenységet. A közvetlen beszélgetés során értékes és a mindennapi gyakorlatból adódó, a találkozó tematikájához kapcsolódó tapasztalatok, vélemények hangzottak el.

A konferencia utáni, hagyományos esti díszvacsorát a CONTINENTAL FORUM Hotel éttermében rendeztük, barátságos, mindenki által elismert, jó hangulatot és szórakozást biztosító körülmények között. Bevezetőként *Dr. Ferencz József* és *Dr. Mihály Szabolcs* köszöntötték a díszvacsorán megjelenteket, kellemes estét és jó szórakozást kívántak a jelenlévőknek és kezdetét vette a szórakozás, amit a borsi Galagonya műkedvelő csoportjának színvonalas műsora tett emlékeztetéssé.

Szombaton, május 14-én a már hagyományos szakmai kiránduláson vettünk részt. Ezúttal a választott zóna a Kőrösök vidéke volt. *A Nagyvárad – Nagyszalonta* (Arany János emlékház, emlékmúzeum) – *Tenkefűrdő* (ásványvízforrások) – *Belényes* (ebéd a TERRA Motelben) – *Kiskóh* (Medve-barlang) – *Belényes – Magyarremete* (Árpád kori templom) – *Belényes – Püspökfűrdő* – *Nagyvárad* útvonalon két autóbusszal szállította a kirándulókat. Ezzel a kirándulással a Kőrösök vidéke kibővítette a találkozóink alkalmával bejárt Erdélyi tájak listáját, estére új élményekkel gazdagodva értünk vissza szálláshelyeinkre.

Találkozónkat értékelve elmondhatjuk, hogy ismét egy sikeres földmérő rendezvényen vettünk részt. Megállapíthatom, hogy ez alkalommal is érezhető volt az erdélyi szakembereink közösségépítő szándékainak megnyilvánulása, rendezvényünk anyagi támogatása útján. Ezúttal köszönetet mondok nekik, név szerint említve valamennyijüket: *TOPO Service Rt.*, Csíkszereda; *Suba István* Földmérő Magániroda, Nagyvárad; *Gissystem Kft.*, Szatmárnémeti; *MASTER CAD Kft.*, Nagyvárad.

Külön kiemelném a *Bíró Rozália*, Nagyvárad alpolgármestere, találkozóink védnöke által nyújtott támogatást, ami nagyban hozzájárult találkozóink elismert sikeréhez, az általunk követett magyar szakmai közösségépítő erőfeszítések előmozdításához. Mindezekért az EMT és a FSz. vezetése nevében ezúttal is tisztelettel megköszönöm nagyra értékelt támogatását.

Dr. Ferencz József,
az EMT Földmérő Szakosztályának elnöke

(folytatás az első oldalról)

Sepsiszentgyörgyi EMT Napok 20-ik alkalommal

Az előadások keretében tanárok, igazgatók beszéltek tanítványaikról, az iskolában végzett tehetséggondozó munkáról. Szülők és diákok értekeztek a határon túli, óceánon túli egyetemi évek tapasztalatairól. Mind mind ígéretes dolgok, reménykeltőek, hogy valamikor mindezek hozzá fognak járulni Székelyföld hírnevének gyarapításához, mint számos elődünk életében is, de a szülőföld gyarapodásához is.

A változatos előadások a tudományok és humán tudományok felől is az élet értelmét, annak széppé tételét járták körül.

A második nap már a sorsátrak szomszédságában zajlott, a Szentgyörgyi Napi forgatagban de számos műszakinak is nevezhető kézműves alkotás gazdag kínálatával, amely nagy területet foglalt el az idei rendezvény színhelyeiből. Megelevenedett a múzeumkert. Jó volt látni az előkerült régi népi mesterségek: faragás, varrás, kerámia, vas, egyéb megmunkálások, megannyi fiatal vállalkozót és mondhatni iparművészt. Ezzel is talán a hagyomány, a természet és az azok iránti megbecsülés visszakerül az életünkbe a tudomány legmagasabb vívmányaival együtt.

Támogatónk: EMT – Kolozsvár, Kovászna Megye Tanácsa, Sepsiszentgyörgyi Polgármesteri Hivatala, Puskás Tivadar Szakközépiskola

Szakács Zoltán

DIÁKRENDEZVÉNYEK

Erdélyiek a hűség városában, Sopronban

Vermes Miklós Fizikaverseny – 2011

Idén 45. alkalommal került megrendezésre Sopronban a Vermes Miklós Nemzetközi Fizikaverseny, június 14-17. között. A verseny házigazdái ezúttal is Nagy Márton és neje, Magda voltak, helyszíne a Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskola Kollégiuma, támogatója pedig a MOL Kőolajipari Társaság.

A 15 erdélyi diák a körzeti, illetve az április elején Zilahon megrendezett erdélyi döntő továbbjutói voltak, évfolyamonként 5-5 tanuló, akik ezen a versenyen a három választható kategória egyikében indulhattak: mechanika, hőtan vagy elektromosságtan. Íme résztvevő diákjaink és felkészítő tanáraik névsora:

1. Dancu Julia-Suzana, IX. o., Kölcsey Ferenc Főgimnázium, Szatmárnémeti (Boga Katalin)
2. Képes Tamás-Zsolt, IX. o., Kölcsey Ferenc Főgimnázium, Szatmárnémeti (Boga Katalin)
3. Gál Béni, IX. o., Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy (Szakács Mária)
4. Mag István, IX. o., Tamási Áron Gimnázium, Székelyudvarhely (Székely Zoltán)
5. Forgács Ákos, IX. o., Octavian Goga Főgimnázium, Margitta (Bondár Piroska)
6. Borsos Tamás, X. o., Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely (Máthé Márta)
7. Páll Katinka Pálma, X. o., Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely (László József)
8. Kajántó Sándor, X. o., Tamási Áron Gimnázium, Székelyudvarhely (Gagy Anna)
9. Máté Péter, X. o., Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely (László József)
10. Faluvégi Ágota, X. o., Sylvania Főgimnázium, Zilah (Faluvégi Ervin Zoltán)
11. Komán Zsombor, XI. o., Áprily Lajos Főgimnázium, Brassó (Györke Emese)
12. Szőke Hunor, XI. o., János Zsigmond Unitárius Kollégium, Kolozsvár (Popa Márta)
13. Lakatos Tamás, XI. o., Kölcsey Ferenc Főgimnázium, Szatmárnémeti (Boga Katalin)
14. Kenéz Áldor-Etele, XI. o., Márton Áron Elméleti Líceum, Csíkszereda (Halász Gyöngyi)
15. Vass Gergely, XI. o., Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely (Máthé Márta)

A nemzetközi verseny elméleti fordulóját június 15.-én, a mérési próbát pedig a rá következő napon rendezték meg. Tanulóink szép sikereket értek el, a hőtan kategória győztese Borsos Tamás, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum tanulója lett, aki a „Vermes Miklós” emléklapokkal ünnepélyes keretek között vehette át a százhalombattai kőolajfinomítónál tett látogatásunk alkalmával, mindannyiunk büszkeségére. Szorosan követték őt Kajántó Sándor székelyudvarhelyi, illetve Máté Péter marosvásárhelyi tanulók, akik a második és harmadik díjat érdemelték ki. Mechanika kategóriában Komán Zsombornak, a brassói Áprily Lajos Gimnázium tanulójának sikerült elhoznia a III. díjat, az elektromosságtan kategóriában pedig ugyancsak III. helyezést ért el Vass Gergely, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum diákja. Mindhárom kategóriában valamennyi erdélyi résztvevő jó teljesítményt nyújtott és helyezést, illetve dicséretet ért el.

A verseny szervezői a szabadidő hasznos kitöltéséről is gondoskodtak, így megkoszorúztuk Vermes Miklós szobrát és gyönyörködhettünk Sopron csodálatos épületeiben: Tűzoltótorony, Kecse-templom, Lábasház, Orsolya Gimnázium, Bencés templom, zsinagóga. Idegenvezetőinktől, a történelem szakos Nagy Mártonné Magdától megtudhattuk, miért nevezik Sopront „a hűség városá”-nak, megláto-

gattuk a bányamúzeumot, sétáltunk a Zsidók utcájában, és a szinte minden műemlék jellegű házban megtalálható emléktáblák közül rácsodálkoztunk a legérdekesebbekre, amelyek azt hirdetik, hogy hol nevelkedett IV. Károly király, hol szállt meg Zrínyi Miklós, illetve hol koncertezett Haydn, illetve Liszt Ferenc. Városnézés után a díszteremben „Nyelvédesanyánk” címmel ékes, édes anyanyelvünkről tartott irodalmi összeállítást Orbán Júlia magyar szakos tanár, a Berzsenyi Dániel Gimnázium volt diákja, aki egykori tanára, Nagy Márton meghívására tett eleget. A versenyzők és kísérő tanáraik számára Hártelein Károly kísérleti fizikus tartott egy háromórás, érdekesítő kísérleti bemutatót. Láttunk szélforgót két szívószáלבól, ködképződést pillepalackkal, robbantást léggömbbe zárt cseppfolyós nitrogénnel, követhettük a homorú üvegtükör felületén egy acélból készült korong mozgását, láthattunk érdekes elektrosztatikus kísérleteket és azt is, ahogy a fókuszált lézer kilyukasztja a lufit. A kísérletek látványosságán túl az avatott és tehetséges előadó természetesen fizikai törvényeket ismertetett és magyarázott meg lebilincselő eredetiséggel.

A verseny záró mozzanata a százhalombattai kőolajfinomító üzem meglátogatása volt. Érdekes volt nyomon követni a finomítás lépéseit a bemutató előadások segítségével, majd pedig egy buszos körút során a működő létesítményeket, finomító tartályokat, a különböző berendezéseket, szállító rendszereket látni.

Köszönjük a szervezőknek az érdekes versenyfeladatokat, az igé-nyes javítást, a szakmai tartalmat és az irántunk tanúsított vendégszeretetet, azt, hogy az ismert anyagi nehézségek ellenére is igyekeztek megőrizni a verseny nemzetközi jellegét és színvonalát. Nem utolsó sorban pedig illesse köszönet és elismerés az erdélyi csapat minden tagját és a gyerekek sikeres helytállását megalapozó tanáraikat, valamint az EMT programszervezőjét, Pap Tündét, a fizika versenyek erdélyi szakaszának megrendezéséért és az anyaországi döntőkön való részvételünk biztosításáért, megfelelő megszervezéséért.

Halász Gyöngyi, Márton Áron Gimnázium, Csíkszereda
Györke Emese, Áprily Lajos Főgimnázium, Brassó

Iryni János Kémiaaverseny

– beszámoló –

2011. május 5-én elindult a kis csapat Erdélyből, a Miskolcon megrendezett országos Iryni János Középszintű Kémiaaverseny döntőjére. Az erdélyi döntő továbbjutói, név szerint Dudás Ádám, Farkas Páll Kristóf, Farkas József, Máier Kurpé Erik, Képes Tamás és én, Léva Norbert, Rozsnyai Mária tanárnő kíséretében értünk Miskolcra.

Pénteken, délutáni megérkezésünket követően, sor került az ünnepélyes megnyitóra, a Selmeci Műemlékkönyvtárban. amit az egyetemen való körbevezetés követett.

A szombatban megtartott írásbeli és gyakorlati forduló után, amik fel voltunk osztva különböző szekciókra, Dr. Lakatos István akadémikus „Szénhidrogének szerepe az energiaellátásban: globális kitekintés, hazai perspektívákkal” című előadásán vettünk részt.

(folytatás a következő oldalon)

DIÁKRENDEZVÉNYEK

(folytatás az előző oldalról)

Iryni János Kémiaverseny

Ennek hallgatója nagyon tanulságos volt számunkra, mivel rádöbbszünk, mennyire függ az emberiség a kőolajból származó anyagi javaktól, és rohamosan nő a szénhidrogének iránti kereslet. Ezt követte az előzetes eredményhirdetés, amely során kiderült, hogy kik esélyesek a győzelemre, de ez egy újabb megmértetést is hozott magával, mégpedig a szóbeli próbát. Így vasárnap reggel már a végleges eredmények szerint teljes pompájában lezajlott a díjkiosztó.

A verseny hangulata lenyűgöző volt, mindenki izgult és szeretett volna minél jobban teljesíteni, de még a szeszélyes időjárásban sem lankadt a versenyzők jókedve. Szerintem mindenki jól érezte magát a verseny alatt, nekünk, erdélyieknek legálabbis egy életre szóló élmény volt.

A két napos versenyt, az erdélyi csapat Dudás Ádám oklevelével, és a többiek közepes helyezéseivel zártuk, ami jó teljesítmény, ha figyelembe vesszük azt, hogy az anyaországiak mást és másképpen tanulnak a kémia terén is.

Léva Norbert

Öveges József Fizikaverseny

2011. május 27-29., Győr

2011. május 27-29. között került sor a XXI. Öveges József Fizikaverseny országos döntőjére, amelynek színhelye Győrben, a Kazinczy Ferenc Gimnázium volt. A verseny döntőjén 72 magyarországi nyolcadik osztályos tanuló, valamint 11 határon túli versenyző vett részt. Erdélyt 4 tanuló, Kézdivásárhelyről Biró Enikő, Gyergyószentmiklósról Kopacz Anikó, Kolozsvárról Mátyás Réka, valamint Nagyszalontáról Györgypál Zsolt, nyolcadikos tanulók képviselték.

Pénteken, május 27-én a felújított zsinagógában ünnepélyes megnyitóval kezdődött a program, amelyet délután győri városnézés követett. Megtekintettük a belvárost, a Káptalan dombot, a Széchenyi teret, valamint a Jedlik kiállítását. Vacsora után a zsinagógában a Széchenyi István Egyetem Zeneművészeti Intézet növendékei adtak számunkra hangversenyt.

Szombaton került sor a tulajdonképpeni fizikaversenyre, melynek első része gondolkodtató, teszt típusú és számítási feladatok megoldását tartalmazta, második részében a fizika történi feladatokra, bemutatásra kerülő kísérlet megfigyelésére, elemzésére és a gyakorlati mérés elvégzésére került sor. Ezután a tanulóknak a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet munkatársai műszeres bemutatót tartottak. Vacsora után Tóth Pál (Fizibusz ELMŰEMÁSZ) látványos fizikai kísérletek bemutatásával szórakoztatta a versenyen résztvevőket.

A program utolsó napján, vasárnap reggel került sor az ünnepélyes eredményhirdetésre, a Megyeháza dísztermében, ahol a díjazott versenyzők és felkészítő tanárai a versenybizottság elnökétől, Kroó Norbert akadémikustól, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat elnökétől, vehették át díjaikat.

Az erdélyi versenyzők közül Györgypál Zsolt és Mátyás Réka részesült különdíjban, de minden versenyző és felkészítő tanára emléklapot kapott.

Gratulálunk a versenyen résztvevő tanulóknak, és további sikeres versenyzést kívánunk

Simó Zsuzsa, kísérő tanár
Gyergyószentmiklós, Fogarassy Miklós Ált. Isk.

Megjelent a FIRKA 2010/2011 – 6. száma

Fizika: Fekete lyuk, fehér lyuk, féreg lyuk – II., Feketedoboz, Kaedra: Le a demonstrációs műszerekkel projekt – II., Alfa-fizikusok versenye, Kítűzött fizika feladatok, Megoldott fizika feladatok, Vételkedő – V.

Kémia: Égés, tűz, láng, Variációk hangszerekre, metronómra fizikus partitúra szerint, Kítűzött kémia feladatok, Megoldott kémia feladatok, Híradó

Informatika: Számítógépes grafika – XVII., Tények, érdekességek az informatika világából, Egyszerű programok kezdőknek – VI., Honlapszemle, Számítástechnikai hírek

A 2010-2011-es tanévben lezajlott Firka Totó verseny nyertesei

I. hely: *Farkas Zsuzsa* - Csíkszereda, Márton Áron Gimnázium, 52 pont (ingyenes részvétel az EMT által 2011-ben szervezett Természetkutató Táborban.)

II. hely: *Lakatos Tamás* - Szatmárnémeti, Kölcsey Ferenc Főgimnázium, 52 pont (100 lej értékű könyvsomag)

III. hely: *Dancu Júlia Suzana* - Szatmárnémeti, Kölcsey Ferenc Főgimnázium, 51 pont (50%-ban támogatott részvételi költség az EMT által 2011-ben szervezett Természetkutató Táborban.)

A teljes névsor megtekinthető a verseny honlapján:
<http://www.emt.ro/hu/tevekenysegeink/kiadvanyok/firkatoto/fordulok/>
A nyerteseknek gratulálunk!

SZAKOSZTÁLYI HÍREK

Tudománytörténeti Szakosztály

Erdélyi tudománytörténeti évfordulók

2011. július – augusztus
– földtan–bányászat –

BOCSÁNCZY János bányamérnökre emlékezünk **július 25-én**, halála 25. évfordulóján. 1920. január 11-én született Szamosújváron. Egyetemi tanulmányait Bukarestben és Temesváron végezte, de Sopronban fejezte be 1943-ban. 1943-1949 között a borsodi szén medencében, 1949-1951 Tatabányán dolgozott. 1959-től a Miskolci Egyetemen oktatott, mint docens, majd 1966-tól mint egyetemi tanár, 1968-tól 1985-ben történt nyugállományba vonulásáig, a bányagéptani tanszék vezetője volt. 1986. július 25-én halt meg Budapesten. Jelentős a közetek jövesztésének elméleti és gyakorlati vizsgálatával foglalkozó kutatása. Főleg a *Nehézipari Műszaki Egyetem közleményeiben* közölt. Fő műve: *A mélyművelésű bányászat termelő munkagépei* (1985). A halálát követő évben egyeteme emlékkiállításal tisztelte meg.

HALAVÁTS Gyula geológust halálának 85. évfordulóján (**július 28.**) idézzük emlékeztünkbe. Lugos mellett, Zsénán született 1853. július 7-én. Édesapja itt uradalmi tisztartó volt. Szülei hamar elhaltak, 12 évesen már teljesen árva volt. Egy ideig rokonai tartották, de 16 éves korától maga gondoskodott fenntartásáról. Többnyire tanításból élt. Középszkolai tanulmányait

Miskolcon, Szarvason, Selmechányán és Nagyörösön végezte. Felsőfokú, bányászati képzését a Selmechányai Bányászati Akadémián szerezte meg, ahol a magyar földtan oly sok kiválósága tanult korábban. Annak végzése után, alig 21 évesen, kinevezték a Magyar Királyi Földtani Intézethez gyakornoknak, itt dolgozott egész életében, 44 éven át, segéd-, osztály-, majd főgeológusi minőségben, nyugdíjba vonulása után pedig haláláig, az Intézet könyvtárát rendezte. 1926. július végén, Budapesten halt meg.

Az intézet keretében kifejtett földtani térképező tevékenységének a fő területei a Bánság, és a történelmi Erdély délnyugati területe.

teire esett. A térképészeti munkája mellett számos őslénytani dolgot is közölt. Ezen az alapon dolgozta fel a Nagy-Alföld artézi kút-fúrásait, de tanulmányozta a Balaton környékének neogén üledékeit is. Így vált a pannóniai üledékek korának egyik legszakavatottabb ismerőjévé. Több mint 150 földtani tárgyú írása maradt az utókorra.

De HALAVÁTS Gyula nem csak a geológia területén alkotott maradandót. Mintha egy másik alkotó ember lenne, a régészet, építészettörténet és művészettörténet területén is olyan életművet hagyott hátra, hogy azokban a szakágakban is teljes értékű alkotónak tartják számon. Csak Dél-Erdélyben több mint 30 száz és magyar erődtemplom monografikus feldolgozását örökölték rá (legtöbbjét elsőként!), olyan megállapításokkal, melyek ma is állják helyüket. Sok dolgozatát a Bánság vagy a Hátszegi-medence régészeti kincseivel, váraival, építészeti örökségével kapcsolatos. Egyben műgyűjtő is volt, valamint a fotográfia avatott művelője.

A tudománytörténet máig csonkán ismeri munkásságát. A trianoni Magyarország eddig nem volt hajlandó csak megmaradt területére vonatkozó tevékenységét méltatni, az utódállamban, Romániában pedig közel 90 éven át nem volt ildomos magyar tudósok tevékenységét méltatni, főleg a földtan területén. Mészáros Miklós írt 1998-ban róla eddig egyedül (a Romániai Magyar Szóban), de sajnos, sok pontatlansággal. A HALAVÁTS emlékével szembeni tartozást júniusban, a Lakiteleken megrendezett Tudomány- és Technikatörténeti Konferencián igyekezett e sorok írója törleszteni.

OROSZ Endrő (Kolozsvár, 1871. **augusztus 4.**–1945. május 31., Kolozsvár) már tavaly, halálának 65. évfordulóján megemlékeztünk (lásd folyóiratunk XXI/5–6 sz., 6 o.). Akkor azonban nem mellékeltek arcképét. Ezt pótoljuk most, születése 140. évfordulóján.

ESZTÓ Miklós bányamérnök halálának 25. évfordulója **augusztus 12.**-én lesz. Neves bányamérnök-család tagja, hiszen apja is, öccse is ebben a szakmában lett kiválóság. Petrozsényben született, 1913. október 8-án. Felsőfokú képzését Budapesten és Sopronban (bányamérnöki) szerezte, 1939-ben Szegeden doktorált (államtudomány).

Ettől az időponttól 1949-ig a Budapesti Bányakapitányságon volt bányatanácsos, majd főtanácsos, amikor a Szénbányászati Központ Kutatólaboratóriumába szegődött el, de hamarosan a szakma állami vezetésében kapott felelős beosztásokat. 1967-től újból a kutatásban találta meg helyét, immár véglegesen. A bányászati biztonság és balesetvédelem volt a fő tevékenységi területe. Több könyve közül a *Balesetelhárítás* című műve két kiadást is megért. Testvérével (ESZTÓ Zoltán) közösen kiadott egy *Bányaműveléstant* is.

KOCH Sándor Kossuth-díjas ásványtanász emlékeit születésének (1896. **augusztus 16.**) 115. évfordulója közeledtével idézzük. Kolozsvárott látta meg a napvilágot, neves kémikus (KOCH Ferenc) fiaként, aki KOCH Antalnak, a magyar földtan géniuszának öccse volt. 1919-ben a Budapesti Tudományegyetemen szerzett vegytan–természettudományi szakos tanári oklevelet,

majd egy év múlva bölcsészdoktori címet. A Magyar Nemzeti Múzeum Ásványtárához szegődött el, ott dolgozott 1940-ig. Közben az egyetemen is oktatott, magántanári minőségben (1929-től). 1940-től a Szegedi Tudományegyetem az ásványtan professzora, nyugdíjazásáig (1969). Szegeden halt meg 87 éves korában, 1983. május 25-én.

A Kárpát-medence egyik legkiemelkedőbb mineralógusa volt. Néhány ásvány (fülöppit – Nagybányáról, kiscellit, mátrait) első leírója, számos szakkönyv, egyetemi tankönyv (köztük a több kiadást megélt, egyik leghasználtabb magyar *Ásványtan* – ebben szerzőtársa SZTRÓKAY Kálmán volt) és tanulmány szerzője. Könyvei ma is alapvető irodalmi forrásai a szakmának. Jelentős tudománytörténeti munkássága is (*A magyar ásványtan története*, 1952).

Kolozsvári KOLOSVÁRY Gábor akadémikus inkább zoológus volt, de az őslénytanban is maradandót alkotott. 110 éve, 1901. **augusztus 18.**-án született Kolozsvárott, s mint az előbb méltatott szülővárosbelije, KOCH Sándor, ő is a Szegedi Tudományegyetem tanáraként halt meg (1968. december 24.).

Egyetemi tanulmányait a Kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem orvosi karán kezdte, de annak 1918-beli elmenekülésével Budapesten folytatta. 1920–1925 között elvégezte a Szegedi Tudományegyetem természettudományi karát. Oktatói és kutatói állásai sorából kiemeljük, hogy 1929-től ő is a Magyar Nemzeti Múzeum alkalmazottjaként dolgozott, mégpedig annak Állat- és Őslénytárban (segédőr–igazgató őr–tudományos munkatárs), 1954-ig. Őslénytani munkássága elsősorban a rák-félékre vonatkozik.

BÍRÓ Lajos (Tasnád, 1856. **augusztus 29.**–1931. szept. 2., Budapest) bár nagyon sokoldalú, ráadásul önképzésű tudós volt (elsősorban rovartanász, vagyis entomológus, másodsorban néprajzkutató), mégis illik róla a földtan-történet keretében is megemlékezni, hiszen rovarjait nem utolsó sorban barlangokban keresve, az Erdélyi-szigetegység számos barlangjának felfedezése nevéhez fűződik. Debrecenben tanult, az ottani kollégiumban, majd a teológián. Tanárként, nevelőként dolgozott. 1894-ben kezdte rovarjait gyűjtéseit a bihari barlangokban, majd 1896-ban egy több éves délkelet-ázsiai, ausztráliai és észak-afrikai tanulmányi körútra indult. Hatalmas rovarjait, néprajzi és nem utolsó sorban ásvány-közzetani gyűjteménnyel tért haza. Így lett a Magyar Nemzeti Múzeum őre. További gyűjtőutakat is bejárta, összesen 200 000 gyűjteményi tárggyal gazdagítva intézetét. Érdemei révén lett a Magyar Rovartani Társaság alelnöke és a Szegedi Tudományegyetem díszdoktora.

Általános magyar műszaki terminológia előadássorozat

Az EMT (Számítástechnika Szakosztály) és a magyarországi Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület közös szervezésében, a Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával 2011. május 20-án az EMT kolozsvári székházában került sor *Lajtha Balázs* (BME – Távközlési és Médiainformaticai Tanszék) *Android alapú szolgáltatások - felhasználói élmény és tervezés* című előadására. A résztvevők, többségükben egyetemi hallgatók, érdekes részleteket tudhattak meg arról, hogy hogyan lehet az Android alapú intelligens telefonokon alkalmazásokat tervezni és milyen szolgáltatások és eszközök vehetők igénybe a mobil számítástechnikai eszközök esetében.

A hatékony és célszerű tervezés érdekében az előadó a felhasználói élmény elemzését javasolta. Érdekes példákkal tükrözte a helyes és kevésbé sikeres alkalmazás-megvalósítási eljárásokat.

Felhívás kémia és fizika tanárok részére

Szeretnénk felhívni a kémia és fizika szakos általános és középiskolai tanárok figyelmét, a Budapesten az Eötvös Loránd Tudományegyetemen 2011. augusztus 23-25. között „*Természettudomány tanítása korszerűen és vonzóan*” címmel Kárpát-medencei tanári konferenciára kerül sor.

Az alakuló és gazdagodó program a <http://termtudtan.extra.hu/> honlapon követhető nyomon, ahol jelentkezni is lehet.

Az elhangzó előadásokat (természeti és poszter-előadásokat is) még az idén megjelenő konferencia-kötetben jelentetik meg a szervezők, amit minden résztvevő megkap.

Exp.

EMT
RO – 400750 Cluj
O.P. 1, C.P. 140